

FACER LUGO

Un proxecto
para desenvolver as competencias básicas
ó carón da biblioteca

SUMARIO

- Como xurdiu
- O porqué do título
- Finalidade
- Obxectivos
- Organización
- Desenvolvemento
- Avaliación
- Conclusións
- Recursos na rede



COMO XURDIU

- Ó abeiro do PAMCE
- Integrando PL, PLAMBE, PAMCE, TIC...
- Para desenvolver o PEC



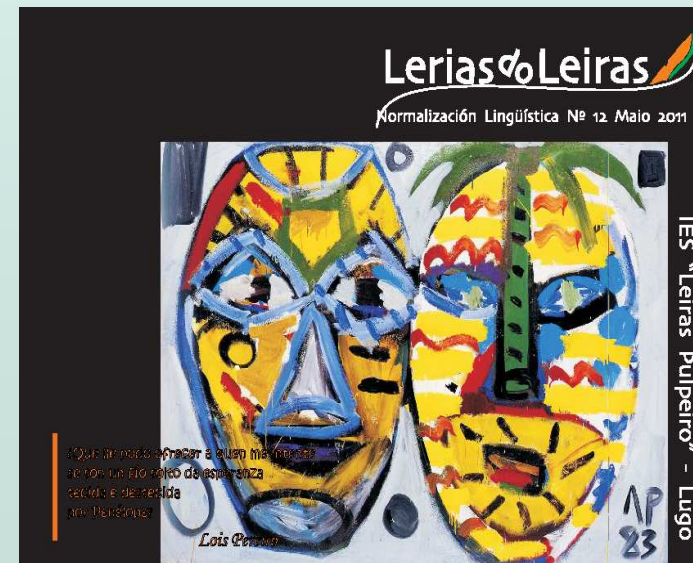
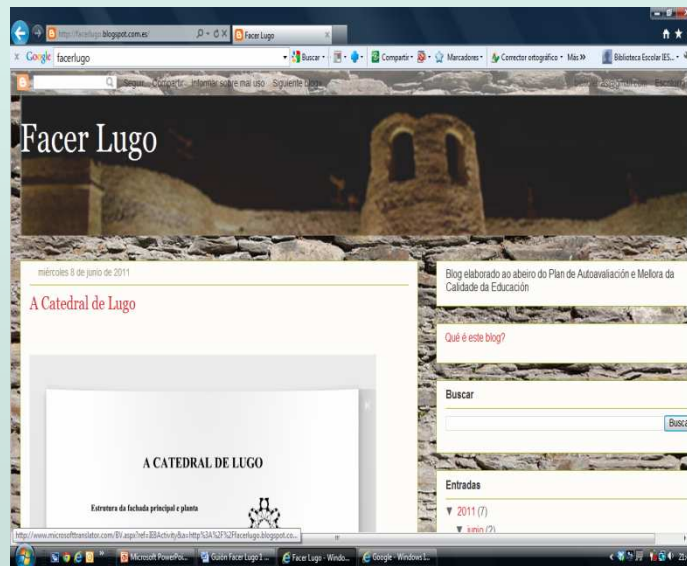
O PORQUÉ DO TÍTULO

- Proximidade: descoñecemento do contorno/cidade.
- Funcionalidade: aprender vendo e facendo.
- Amplitude: permite traballar dende diferentes áreas.



FINALIDADE

- Elaborar produtos que demostren a aprendizaxe.
- Facer públicos os resultados: [blog](#), [revista](#), mural.



OBXECTIVOS

- Adquisición das competencias básicas:
 - Competencia matemática.
 - Competencia no coñecemento e na interacción co mundo físico.
 - Competencia en comunicación lingüística.
 - Competencia do tratamento da información e competencia dixital.
 - Competencia para aprender a aprender.
 - Competencia de autonomía e iniciativa persoal.
 - Competencia cultural e artística.
 - Competencia social e cidadá.
- Estimular a aprendizaxe no manexo da información.
- Valorar o contorno e a cultura propia.
- Integrar os contidos das diferentes áreas.
- Aplicar a metodoloxía do traballo cooperativo.
- Aprender traballando.

ORGANIZACIÓN DO TRABALLO I

- Planificar tarefas segundo un modelo:
 - Incluir a tarefa nunha unidade didáctica.
 - Establecer indicadores de avaliación en función dos criterios, contidos, obxectivos e competencias.
 - Elaborar actividades e exercicios: lectura de textos, consultar fontes, reelaborar e presentar a información.

ORGANIZACIÓN DO TRABALLO II

- Citar recursos e organización espazo-temporal.
- Elaborar instrumentos de avaliación (observación directa, follas de seguimento, autoavaliación, enquisas, exposicións dos traballos...).
- Apoio da biblioteca ([formación de usuarios](#), recursos, difusión fondos, visitas de autor).
- Amosar o resultado (blog, revista, mural...).

APOIO DA BIBLIOTECA I

- Formación de usuarios
 - Visita guiada da biblioteca escolar para:
 - Coñecer o espazo bibliotecario.
 - Coñecer as normas e os servizos.
 - Aprender a CDU.
 - Aprender a buscar e localizar documentos.
 - Aprender a manexar o OPAC Meiga.
 - Visita da biblioteca pública.

APOIO DA BIBLIOTECA II



APOIO DA BIBLIOTECA III



APOIO DA BIBLIOTECA IV



APOIO DA BIBLIOTECA V



APOIO DA BIBLIOTECA VI



APOIO DA BIBLIOTECA VII

- Explicación do [proceso de investigación](#) e estratexias ALFIN:
 - Elaborar un guión.
 - Buscar fontes (palabras clave): biblioteca, Internet, visitas, entrevistas...
 - Localizar [documentos](#) (donde?, como?):
 - Enciclopedias, monografías, revistas, xornais, Webs institucionais, bibliotecas dixitais...
 - Sumarios, índices, glosarios, menús de páxinas web.
 - Seleccionar documentos e valorar a información:
 - Lista de favoritos
 - Fiabilidade e actualización
 - Extraer a información:
 - Ler, comprender.
 - Sintetizar e tomar notas.
 - Comparar, resumir, esquematizar.
 - Anotar a fonte.
 - Reelaborar e [presentar](#) a información con imaxes e bibliografía.

APOIO DA BIBLIOTECA VIII

- Explicación de ferramentas TIC:
 - [Utilizar o navegador.](#)
 - Empregar o procesador de textos.
 - Usar o correo electrónico.
 - Crear carpetas e subcarpetas.
 - Gardar documentos.
 - Capturar e insertar imaxes nos documentos.

CADRO XERAL DO PROXECTO

<i>TÍTULO DA TAREFA</i>	<i>ÁREAS</i>	<i>NIVEL</i>
Proxecto interdisciplinar	Francés	1º ESO
<u>María Castaña</u>	Lingua Castelá	1º ESO
<u>A recollida do lixo</u>	Ciencias Naturais	1º e 2º ESO
<u>O clima</u>	Ciencias Naturais	2º ESO
Rutas literarias polo Museo	Lingua Galega	2º ESO
<u>Visita á Catedral</u>	Ámbito lingüístico	3º ESO PDC
<u>O Pórtico da Gloria</u>	Música	3º ESO
Lugo, cidade romana	Ámbito lingüístico	4º ESO PDC
<u>Que bebemos?</u>	Física e Química	4º ESO
<u>A Web 2.0. Actividade intercentros</u>	Tecnoloxía	4º ESO
A touristic brochure	Inglés	1º BAC
<i>Lu e Go pola muralla</i>	Club de lectura	TODOS

PROXECTO INTERDISCIPLINAR I

- **Elaboración do guión**

- Situación xeográfica
- Urbanismo
- Festas
- Gastronomía
- Ocio, deporte e música
- Personaxes ilustres
- Cidades irmandadas
- Lugares de interese turístico en Lugo e provincia



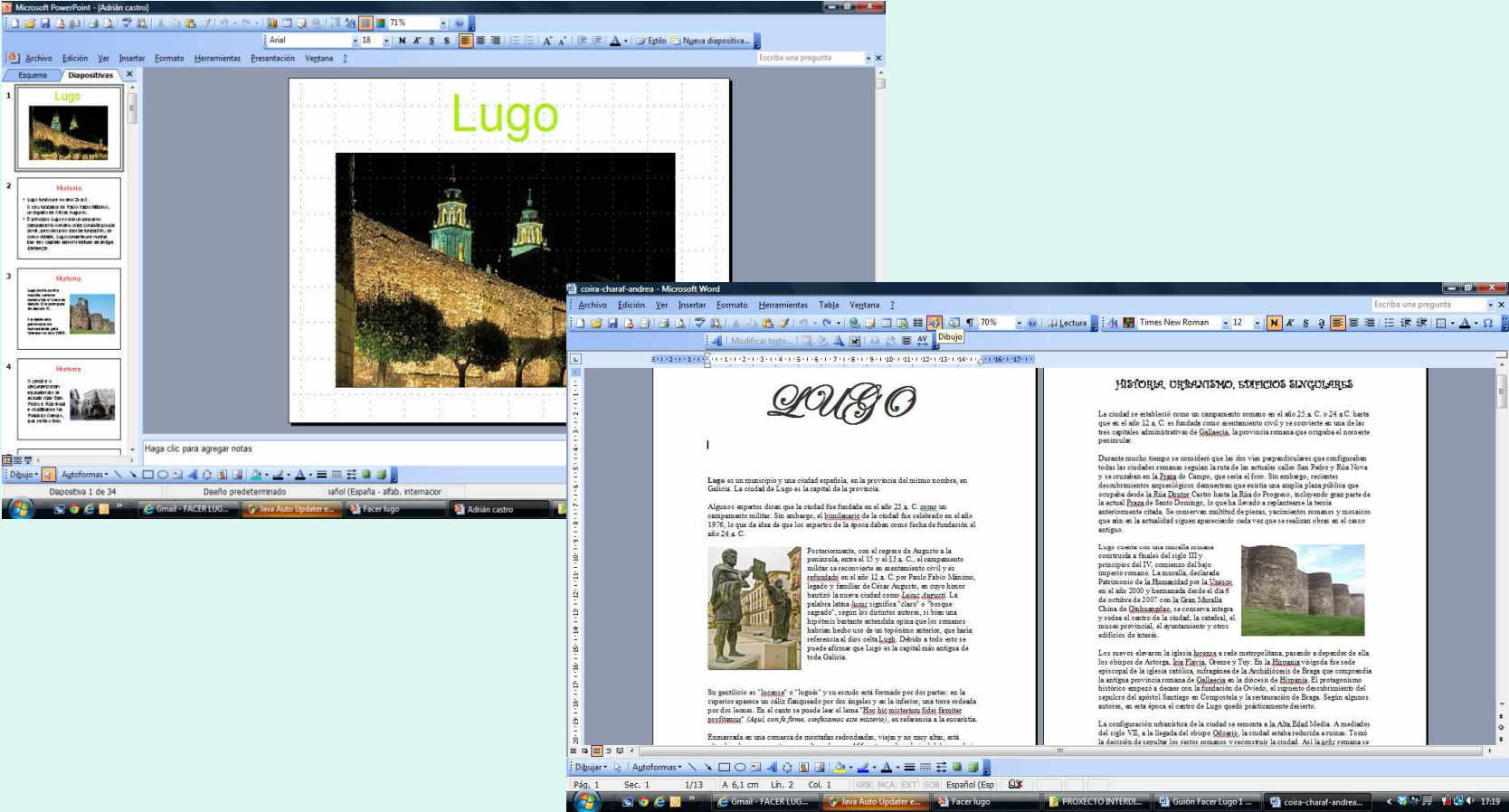
- **Busca de información de xeito individual e por parellas ou tríos**

- Utilizan diferentes fontes de información: enciclopedias, folletos, xornais, web...
- Realizan visitas: Museo Provincial, Catedral...
- Buscan imaxes para ilustrar o traballo.
- Len, consultan, comparan, seleccionan e recollen a información pertinente. Buscan no dicionario o que non entenden, toman notas e utilizan técnicas de organización do texto (esquemas).
- Gardan toda a información relevante en dúas carpetas da USB.

- **Reelaboración e presentación**

- Utilizan os recursos TIC (procesador de textos, power point) na presentación mellorando así a súa expresión escrita.
- Presentan a información con apoio visual e gráfico, citando correctamente as fontes bibliográficas.

PROXECTO INTERDISCIPLINAR II



RUTAS LITERARIAS POLO MUSEO PROVINCIAL I

- Obxectivos

- Profundizar no coñecemento da obra narrativa de autores galegos.
- Coñecer algúns dos fondos do Museo Provincial de Lugo así como o edificio histórico que os alberga.
- Valorar a través do coñecemento dos fondos do museo a nosa Historia.
- Vivenciar con actitudes positivas a lingua como manifestación cultural.
- Convivir e mostrar actitudes positivas e de respecto fóra das aulas.
- Fomenta o traballo cooperativo.



RUTAS LITERARIAS

POLO MUSEO PROVINCIAL II

- Proceso
 - Primeiro trimestre
 - Lectura do libro de relatos *Contos de medo no Museo*.
 - Visita ao Museo Provincial de Lugo.
 - Realización das Rutas literarias.
 - Segundo trimestre
 - Organización de grupos de traballo (3 ou 4 por grupo).
 - Elaboración do guión e distribución de tarefas.
 - Segunda visita ao Museo Provincial por parte de cada grupo de traballo para recabar a información precisa, tanto documental como gráfica. (Fóra do horario escolar).
 - Organización da información recollida utilizando soportes variados.
 - Terceiro trimestre
 - Posta en común dos traballos de cada grupo coa exposición aos compañeiros/as.
 - Elaboración do traballo colectivo.

RUTAS LITERARIAS

POLO MUSEO PROVINCIAL III

- O guión
 - Situación
 - Edificio
 - Creación
 - Proxecto e ampliacións
 - Exterior
 - Interior: claustro, refectorio, cociña
 - Sala Minguillón
 - A cultura castrexa no museo
 - Os mosaicos
- O [produto](#)



VISITA Á CATEDRAL I

- Obxectivos
 - Relacionar a teoría sobre a arte románica e gótica co medio que lles rodea.
 - Aprender a manexar as TIC na busca de información para o traballo teórico.
 - Aprender a buscar, nos fondos da biblioteca, información acerca de monumentos artísticos lucenses e recompilar datos centrados sobre todo na época medieval.



VISITA Á CATEDRAL II



- **Proceso**
 - Recollida de información sobre a arte medieval na biblioteca (sete sesións).
 - Visita á Catedral:
 - Catro horas.
 - Percorrido a pé para explicar diversos aspectos da muralla lucense.
 - Parada diante da Porta Miñá : lectura do poema *Amor, a ti me venh'ora queixar de Fernando Esquíó* (relacionámolo coa obra narrativa de Manuel Rivas. *Que me queres amor?*)
 - Reelaboración e presentación.
- O produto
 - Publicación na revista do centro Lérias do Leiras.

LUGO, CIDADE ROMANA

- Obxectivo

Relacionar *O imperio romano* co coñecemento da historia de Lugo.

- Proceso

- Consulta e recollida de información nos fondos da biblioteca sobre aspectos da historia de Lugo.
- Completar a información consultando páxinas web.
- Visitas nas que tomaron datos e fixeron fotos:
 - Centro de Interpretación da Muralla.
 - Museo Porta Miñá.
 - Visita ó Museo Provincial de Lugo (fondos romanos, mosaicos, e torques).
 - Visita á Casa dos Mosaicos e Mosaico do comercio de Cortés, na rúa Doutor Castro.
- Elaboración dun traballo individual seguindo un guión (Historia, Muralla, As Termas, A ponte romana).

- O produto (páx. 21-23)

Publicación na revista dunha selección dos mellores traballos.

O PÓRTICO DA GLORIA I

- Obxectivo

Descubrir a relación musical entre a Catedral de Santiago no medievo e a cidade de Lugo na actualidade.

- Proceso

- [Webquest](#).
- Actividades que compoñen a tarefa:
 - [Entrevista](#) a un *luthier*.
 - Organizar e xestionar unha visita ó Centro de Artesanía e Deseño.
 - Preparar unha visita á Catedral de Santiago de Compostela.
 - Elaborar unha presentación de diapositivas.
 - Construír un instrumento tradicional galego.

- [Produto](#)

Publicación no blog da entrevista e a [presentación](#).



O PÓRTICO DA GLORIA II



MARÍA CASTAÑA I

- Obxectivos
 - Recoñecer o xénero, estrutura e contido das lendas.
 - Recoller lendas relacionadas con Lugo.
 - Utilización autónoma da biblioteca e as TIC.
- Proceso
 - Buscar información:
 - En Internet (lendas de outros tempos e outras culturas).
 - Na biblioteca (dicionarios enciclopédicos, obras de Reigosa, Miranda e Cuba).
 - Na residencia de anciáns do barrio (gravar lendas).
 - Elaborar unha ficha con cada lenda.
 - Clasificar as lendas e traballar o texto narrativo (estrutura e contido).
 - Contar unha lenda.
- Produto
 - Unha [antoloxía de lendas](#).

MARÍA CASTAÑA II



TOURISTIC BROCHURE

- Obxectivos
 - Redactar un texto informativo sobre un lugar emblemático de Lugo.
 - Recoller información para así coñecer mellor a nosa cidade.
 - Utilización autónoma da biblioteca e as TIC.
- Proceso
 - Buscar información:
 - En Internet (consultar webs británicas e galegas).
 - Na biblioteca (diccionarios enciclopédicos, Enciclopedia Galega, guías de Lugo).
 - Visitar o lugar e recoller información *in situ*.
 - Visitar a Oficina de Turismo de Lugo.
 - Elaborar un esquema coa información máis relevante.
 - Redactar un texto informativo curto, conciso e atractivo.
- Produto
 - [Folleto turístico.](#)



QUE BEBEMOS?

- Obxectivo
 - Analizar a calidade da auga aplicando conceptos asociados ás reaccións químicas.
- Proceso
 - Buscar información:
 - Parámetros que se poden estudar cos reactivos do laboratorio.
 - Valores normais das augas potables.
 - Recollida e análise das [mostras de auga](#).
 - Comparación, valoración e conclusións.
- Produto
 - [Informe](#).



A RECOLLIDA DO LIXO

- Obxectivos

- Proporcionar información sobre os procesos de selección, depósito e tratamento dos residuos urbanos.
- Fomentar hábitos de selección e depósito correcto dos residuos.

- Proceso

- Cácter voluntario.
- Anotar a masa do lixo que tiran durante 21 días consecutivos.
- Calcular a masa total de lixo vertida a cada un dos colectores.
- Calcular o lixo producido por cada membro da unidade familiar.
- Extraer conclusións.

- Produto

- [Informe](#).

O CLIMA DE LUGO

- Obxectivo
 - Valorar e describir o cambio climático en Lugo.
- Proceso
 - Buscar información:
 - Acerca das precipitacións, néboas e temperaturas nos últimos 40 anos.
 - No contorno familiar e social (enquisa).
 - Na rede.
 - Recoller e anotar datos meteorolóxicos durante o mes de febreiro:
 - Temperaturas máxima e mínima.
 - Precipitacións diarias.
 - Días de néboa para poder utilizar *a posteriori*.
 - Elaborar o climograma do mes de febreiro de 2011.
 - Facer unha comparativa cos datos obtidos e extraer conclusións.
- Produto
 - Elaborar un [informe](#) coas conclusións.

A WEB 2.0

ACTIVIDADE INTERCENTROS

- Obxectivos
 - Potenciar o traballo cooperativo ou *groupware*.
 - Realizar unha tarefa multidisciplinar utilizando as ferramentas informáticas Web 2.0.
- Proceso
 - Establecer contacto e repartir tarefas:
 - *Web Mail*
 - *Google Calendar*
 - *Establecer sesións de Chat entre os membros do grupo de traballo colaborativo*
 - Elaboración do traballo con *Google Doc*.
 - Presentación do proxecto.
 - Publicación nun espazo web.
- Produto
 - [Vídeo](#): Muralla de Lugo e Torre de Hércules, patrimonio da Humanidade.
 - [Slide](#): Rutas de senderismo polo Río Miño.



LU E GO POLA MURALLA I



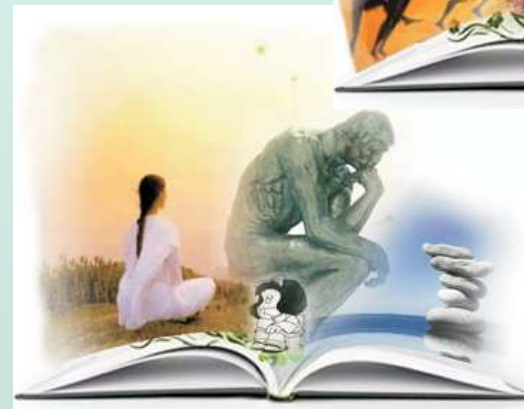
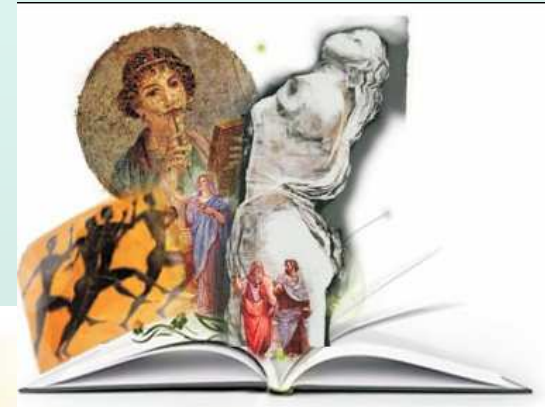
- Paseo polo adarve da muralla con Antonio Reigosa.
- Reunión dos clubs de lectura:
 - "*A vacaloura*" do IES de Monterroso.
 - "*O xograr lector*" do IES Xograr Afonso Gómez (Sarria).
 - "*Lecturas Leirantes*" do IES Leiras Pulpeiro (Lugo).

LU E GO POLA MURALLA II



AVALIACIÓN

- Positiva.
- Proxecto con previsión de futuro.
- Tarefas proxectadas:
 - [In qua urbe vivimus?](#)
 - [Quen manda aquí?](#)
- Hai que desenvolver adecuadamente a competencia dixital e de tratamento de información.



CONCLUSIÓN

- Contribúe a consecución das competencias básicas.
- Permite reflexionar sobre a realidade.
- Mellora a comprensión lectora.
- Obriga a buscar, procesar e estruturar informacións de distintas fontes.
- Fomenta o pensamento crítico e reflexivo.
- Apréndese facendo e de forma autónoma.
- Permite a creatividade.
- Fomenta o traballo cooperativo.

RECURSOS NA REDE I

FORMACIÓN DE USUARIOS

- Lipdub CDU IES Fontem Albei (A Fonsagrada)
http://www.youtube.com/watch?v=95faQ1eANwg&feature=player_embedded
- Obras de referencia: CEIP Condesa de Fenosa (Barco de Valedorras)
<http://centros.edu.xunta.es/ceipcondesadefenosa/bibliocondesa/proxectos/obrasreferencia2/index.htm>
- Fontes de información Río Cabe
<http://www.edu.xunta.es/biblioteca/blog/files/Formacionusuarios.pdf>
- Elaboración dun traballo IES Poeta Añón. OUTES (A Coruña)
http://www.edu.xunta.es/biblioteca/blog/files/IESPoetaAnhon_traballos.pdf
- Presentación dun traballo IES Poeta Añón. OUTES (A Coruña)
http://www.edu.xunta.es/biblioteca/blog/files/IESPoetaAnhon_traballoescrito.pdf
- Referencias e citas bibliográficas IES Poeta Añón. OUTES (A Coruña)
http://www.edu.xunta.es/biblioteca/blog/files/IESPoetaAnhon_citasbibliograf.pdf
- Formación de usuarios As Mariñas (Betanzos)
<http://centros.edu.xunta.es/iesasmarinas/Biblio/formacion/index.htm>
<http://www.slideboom.com/presentations/223618>

RECURSOS NA REDE II

ALFIN

- Para chegar a ser un experto en información
<http://www.bibliotecaescolar.info/actividades/galego.htm>
- A biblioteca escolar como ferramenta educativa (Gloria Durban)
<http://www.bibliotecaescolar.info/castellano.htm>
- Biblioteca escolar e competencia informacional (Gloria Durban)
<http://www.bibliotecaescolar.info/castcompetencia/materials.htm>
- Unha investigación de libro
<http://www.esdelibro.es/index.php?&EDLlang=Gallego>
- Recursos e ideas sobre cultura da información e novas alfabetizacións
<http://alfin.blogspirit.com/>
- Aprender a aprender SM
<http://www.profes.net/variados/minisites/aprender/index.html>
- Aprender a estudar
http://www.isftic.mepsyd.es/w3/eos/MaterialesEducativos/mem2006/aprender_estudiar/index2.html
- Técnicas de estudo
http://www.estudiantes.info/tecnicas_de_estudio/tecnicas_de_estudio.htm

RECURSOS NA REDE III

ELABORAR TRABALLOS ACADÉMICOS

- Como elaborar un traballo académico (Universidade Pompeu Fabra)
<http://www.upf.edu/bibtic/es/recursos/treaca/>
- Como comezar un traballo de investigación (Pdf)
<http://www.bibliotecaescolar.info/documents/comoiniciarcast.pdf>
- Como elaborar un traballo académico (Pdf)
http://www.esdelibro.es/archivos/documentos/gal_guia_alumnos.pdf
- Habilidades para a investigación
http://www.ruv.itesm.mx/cursos/maestria/bib_digital/nivel1/

RECURSOS NA REDE IV

PROCURA DE INFORMACIÓN

- Titorial proceso de busca (Gloria Durban)
<http://www.bibliotecaescolar.info/tutorialbusqueda/index.htm>
- Como buscar información en Internet (La Odisea)
<http://alerce.pntic.mec.es/~mcui0001/cb/index.html>
- Titorial para acceso e uso de Internet (Universidade Lima)
<http://www.ulima.edu.pe/habinfo/cap1.htm>
- Titorial de uso dos recursos de información (Universidade Chile)
<http://trantor.sisib.uchile.cl/tutorial/>
- Buscando información en Internet (Universidade Miguel Hernández)
<http://www.dsp.umh.es/docent/internet/intro.htm>
- Estratexias de busca en Internet
http://www.aladi.org/biblioteca/08_CapacitacionUsuarios.html
- CreativeCommons
<http://es.creativecommons.org/>
- Uso ético da información (Universidade de Sevilla)
<http://bib.us.es/ximdex/guias/plagio/index.htm>

RECURSOS NA REDE V

CITAS BIBLIOGRÁFICAS

- Como citar bibliografía
http://www.ual.es/Universidad/Biblioteca/turcana/Usuario/Investigacion/ref_bib1.htm
- Como citar bibliografía (Estilo Vancouver 200)
http://www.fisterra.com/recursos_web/mbe/vancouver.asp
- Citas e referencias bibliográficas (Universidade Carlos III)
http://portal.uc3m.es/portal/page/portal/biblioteca/aprende_usar/autoformacion/citas

RECURSOS NA REDE VI

BIBLIOTECAS DIXITAIS

- Biblioteca Dixital Internacional
<http://es.childrenslibrary.org/>
- Biblioteca Dixital Mundial
<http://www.wdl.org/es/>
- Biblioteca Dixital de Galicia
<http://www.csbg.org/bibliotecadixital/asp/index.asp>
- Biblioteca Virtual Galega
http://bvg.udc.es/index_interno.jsp
- Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes
<http://www.cervantesvirtual.com/seccion/literatura/psegundonivel.jsp?conten=autores&pagina=general&tit3=Nuestros+Clásicos>
- Biblioteca Dixital de Prensa Histórica
<http://prensahistorica.mcu.es/es/estaticos/contenido.cmd?pagina=estaticos/presentacion>
- Biblioteca Escolar Dixital
<http://www.bibliotecaescolardigital.es/>
- Bibliotecas Dixitais
<http://bibliotheka.org/?/inicio/>
- Bibliotecas Virtuais
<http://www.bibliotecasvirtuales.com/>
- Ciberoteca
<http://www.ciberoteca.com/escolar/>

RECURSOS NA REDE VII

DICIONARIOS

- Dicionario RAE
<http://www.rae.es/rae.html>
- Dicionario María Moliner
<http://www.diclib.com/cgi-bin/d1.cgi?base=moliner&page=showpages>
- Dicionarios
<http://www.diccionarios.com/>
- Dicionario RAG
<http://www.edu.xunta.es/diccionarios/BuscaTermo.jsp>
- Dicionario Ir Indo
<http://www.digalego.com/diccionario/Html/index.php>
- Dicionarios on-line
http://www.wikilengua.org/index.php/Lista_de_diccionarios_en_Internet
- Dicionarios bilingües
<http://diccionario.reverso.net/>
- Dicionario Cluvi (Inglés -Galego)
<http://sli.uvigo.es/diccionario/>
- EnglishPronunciation
<http://www.howjsay.com/>
- Visual Dictionary
<http://visual.merriam-webster.com/>
- Wordreference
<http://www.wordreference.com/>
- Atlas de España do Instituto Xeográfico Nacional
<http://www.ign.es/ane/ane1986-2008/>



<http://biblioleiras.blogspot.com.es/>

GRAZAS

Rosa M^a Rodríguez García
rosarodri@edu.xunta.es